

ЈУ ГРАДСКА БИБЛИОТЕКА И ЧИТАОНИЦА ХЕРЦЕГ НОВИ

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2018. ГОДИНУ

Херцег Нови, 2019. година

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2018. ГОДИНУ

Уводне напомене

Годишњи извјештај о раду ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег Нови јесте обједињени преглед свих сегмената дјелатности и бројних програма у 2018. години, сачињен да информише Савјет Библиотеке, Секретаријат за културу и образовање, одборнике Скупштине града и Матичну службу НБЦГ „Ђурђе Црнојевић“ о реализованим програмима, просторним, кадровским и финансијским условима, проблемима и ограничењима у реализацији дјелатности.

Дјелатност Библиотеке у 2018. години реализована је у складу са Програмом рада за 2018. годину и законском регулативом из области: културе, заштите културне баштине, библиотекарства и смјерница IFLA-е, а финансирана из средстава Оснивача (Буџет Општине Херцег Нови 2018), Туристичке организације Херцег Нови (МСК *Трг од књиге 2018*; пројекат „Израда конзерваторског пројекта и спровођење мјера конзервације, рестаурације и дигитализације серијске публикације *Слобода* (Сан Франциско, 1893-1906)“) и Министарства културе Црне Горе (Програм заштите и очувања културних добара за 2018).

На реализацији Програма било је ангажовано 9 запослених са следећом квалификационом структуром: 5-ВСС, 1-ВШС, 2-ССС и 1-ОШ, на стручним пословима: 1 библиотекар савјетник, 4 библиотекара, 1 виши књижничар и 2 књижничара, сви са положеним стручним испитом за библиотекара, односно вишег књижничара и књижничара и одговарајућим лиценцима за рад у кооперативно-информационом систему COBISS. У 2018. години једно радно мјесто – библиотекар било је упражњено 6 мјесеци.

Извјештај о раду за 2018. годину сачинили смо на основу дневних извјештаја запослених и бројних статистика које се у Библиотеци уредно воде током године, у складу са законом прописаном методологијом.

Рад у Библиотеци одвијао се радним данима, у дније смјене, зимско вријеме 07.00-19.30, односно љетње вријеме 07.00-20.30 и суботом 07.00-12.30.

Негативан утицај на реализацију Програма имали су:

- **Недовољан и нефункционалан простор** (Није могуће, у складу са стандардима, смјестити и организовати библиотечки фонд, обезбиједити доступност, односно слободан приступ књизи, што је један од основних принципа струке, успоставити континуитет програмских активности са дјецом и младима, континуитет књижевних програма, предавања, изложби, радионица, округлих столова, инсталирање и оптимално коришћење опреме за дигитализацију, нити адекватне услове за стручну обраду библиотечке грађе, односно ефикасније услугивање корисника на пријемном пулту, јер је библиотечки фонд смјештен на 4 етаже и у простору ван зграде Библиотеке);
- **Неадекватан и неблаговремен прилив финансијских средстава** (Упркос упорном изношењу аргумента о неопходности и значају обезбеђивања минималних финансијских средстава за реализацију свих сегмената дјелатности, а посебно неупитне годишње набавке књига за све категорије корисника (дјеца, млади и одрасли), различитих интересовања и захтјева у смислу библиотечких услуга, који имају изграђену навику да читају из задовољства, уче, усавршавају се, студирају, докторирају, пишу стручне и научне радове..., желе да се сусретну са писцима, научницима, критичарима..., што на најбољи начин илуструју бројчани подаци који слиједе у одјељку Принављање фонда, стручна обрада и кориснички сервиси).
- **Недовољан број извршилаца на стручним пословима**
У јулу 2018. године са једном библиотекарком, распоређеном на пословима - рад са дјецом и младима, закључен је Споразум о престанку радног односа, а попуњавање радног мјesta условљено је доношењем Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег Нови и добијањем сагласности од

предсједника Општине Херцег Нови и Ужег кабинета Владе ЦГ. Такође, обезбеђивање замјене запослених који су на дужем одсуствовању са посла и ангажовање сарадника (лекторисање, превођење резимеа, редизајн и одржавање сајта, гостовање писаца, критичара...) успорава процедура коју подразумијевају закључци Владе Црне Горе о оптимизацији (одговор на захтјев од 05.12.2018, уз двије писане ургенције и више телефонских, још нијесмо добили).

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији послова, исказали смо и образложили потребу за упошљавање: најмање још једног библиотекара (ВСС VII – 240 ЦСПК), једног књижничара (CCC IV - 240 ЦСПК) и секретара (ВСС VII-240 ЦСПК) правник, због изузетног повећања обима послова правно-административног карактера и јавних набавки. Ове послове, на штету својих редовних послова и без стручних компетенција, годинама обављају директор, библиотекар и виши књижничар. Постојећи висок ниво дјелатности и очекивани развој у свим сегментима подразумијева готово двоструко више извршилаца са стручним компетенцијама.

ЗАВИЧАЈНА ЗБИРКА БОКЕ КОТОРСКА

Годинама уназад, за овај изузетно значајан сегмент дјелатности не приходујемо финансијска средства, већ током године обављамо послове који не подразумијевају трошкове, а повремено и остale, уз обављање других сегмената дјелатности. Одлазак на службено путовање за потребе корисничког сервиса *Међубиблиотечка позајмица*, рад на press clipping-у или достављање обавезног примјерка Националној библиотеци Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ користимо за повремено библиографско истраживање њеног фонда, а одлазак на Београдски сајам књига за обиласак антикваријата у циљу попуњавања фонда Завичајне збирке и слично. Од текућих послова издавајамо редовну обраду приновљене грађе (монографске и серијске публикације), унос у електронску базу података, вођење свеске дезидерата, израду списка за набавку, прикупљање и селектовање ситног библиотечког материјала, израду press clipping-а, дигитализацију грађе, промовисање Завичајне збирке на сајту, повремено организовање културних програма са завичајном тематиком... Такође, од 2012. године редовно конкуришемо за средства Министарства културе Црне Горе, у оквиру годишњег Програма заштите и очувања културних добара. За нас су ова средства изузетно значајна јер у великој мјери надомјешћују изостанак планираних средстава из Буџета и омогућавају да не стагнирамо у раду и развијању дјелатности. Поред средстава за набавку квалитетне, савремене опреме за дигитализацију, компјутерске опреме, полица за смјештај грађе, приходовали смо и средства за популатаризацију Збирке, односно за припрему и реализацију изложби и дигитализацију и постављање дигитализованог материјала на сајт.

Дигитализација

Министарство културе Црне Горе је ове године опредијелило средства за наш пројекат *Дигитализација дијела рукописне заоставштине др Лазара Томановића* (преписка, мемоарска грађа...). Пројекат је реализован у Народном музеју Црне Горе, који је власник предметне грађе и који нам је омогућио да ову грађу дигитализујемо за потребе попуњавања наше Завичајне збирке Боке Которске и у Библиотеци. На реализацији Пројекта ангажовани су библиотекар савјетник (директор) и виши књижничар.

Реализација Пројекта обухватила је следеће активности: упознавање са предметном грађом de visu (врсте грађе, садржај и стање грађе); селекција према степену очуваности; израда пописа селектоване грађе; скенирање и фотографисање библиотечке грађе (1881 страница различитог формата); обрада скенова и контрола квалитета скенова; архивирање дигитализованог материјала (мастер датотеке и датотеке обрађеног материјала); нарезивање комплетног дигитализованог материјала за Извјештај Директорату за културну баштину Црне Горе и Народни музеј Црне Горе; израда пратеће документације (осмишљавање Пројекта и израда Пријаве, Акционог плана Пројекта са Финансијским планом, Извјештаја о реализацији Пројекта са Финансијским извјештајем).

Предметна грађа обухвата разноврсну архивску грађу: писма, дописне карте, визиткарте чија је полеђина коришћена за исписивање текста разноврсног садржаја и намјене, затим разна обавјештења, телеграме, службена акта... Пројекат је реализован пропорционално обезбиђеним финансијским средствима. Имајући у виду значај предметне грађе и принцип свеобухватности Завичајне библиотечке

збирке, за коју се без селекције прикупља библиотечки материјал, једини критеријум за селекцију је физичко стање грађе. Од цјелокупне грађе, у складу са расположивим финансијским средствима, опредијелили смо се за дигитализацију 583 јединице грађе, односно 1881 страницу архивске грађе различитог формата. Комплексан процес дигитализације реализовали смо у складу са Правилником о националним стандардима за дигитализацију библиотечке грађе. Постигнути су основни циљеви Проекта: извorna раритетна грађа, заоставштина у рукопису Бокеља др Лазара Томановића, једне од најзначајнијих личности из културне и политичке прошлости Црне Горе, биће сачувана од даљег оштећења приликом коришћења, а истовремено ће, у дигиталном формату, бити доступна научној и широј јавности у Народном музеју Црне Горе и ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег Нови.

Конзервација

Након дугогодишњег настојања, тек 2018. године коначно смо успјели да обезбиједимо средства за конзервацију листа *Слобода*, изузетно вриједне, раритетне библиотечке грађе из Завичајне збирке Боке Которске. Наиме, Туристичка организација Херцег Нови опредијелила је 4.500,00 € за наш пројекат којим смо аплицирали на Јавни позив за учешће у расподјели средстава за реализацију пројеката валоризације културне баштине на територији општине Херцег Нови. У питању је „Израда конзерваторског пројекта и спровођење мјера конзервације, рестаурације и дигитализације серијске публикације *Слобода* (Сан Франциско, 1893-1906)“. Ријеч је о седмичном листу чији су власници и издавачи били Бокељи у Америци, а излазио је у Сан Франциску, од 1893. до 1906. године. Лист је финансирао и једно вријеме био власник Шпиро Радуловић, родом из Мојдежа, а уређивали су га: Шпиро и Крсто Радуловић, Лазар Ђурић, Владимир П. Поповић и Вељко Радојевић. Лист је информисао наше исељенике о стању у домовини, односно о актуелностима из исељеничког живота у Америци. Доминантне теме су: оснивање и рад културних и добротворних друштава исељеника, свеукупно привредно и културно дјеловање исељеника, обиљежавање црквених празника, економски проблеми, политичка, привредна и културна дешавања у завичају, значајни догађаји у свијету, литерарни садржај забавно-поучног карактера... Посебан значај представља богатство података за биографије истакнутих исељеника и информације за истраживаче породичних хроника. *Слобода* представља прворазредни и незаobilазан извор за истраживање исељеништва Бокеља и Црногораца у Америци. Библиотека посједује годишта 1901-1905, повезана у 2 свеске, око 900 страна укупно, од којих отприлике 100 са већим или мањим оштећењима. Примјерци које Библиотека посједује у свом фонду, према нашим сазнањима, једини су сачувани примјерци. Немамо податке да је овај лист сачуван ни у Америци, где је излазио.

Реализацију пројекта повјерили смо НВО Друштво конзерватора и рестауратора Црне Горе, који су непосредним увидом у публикацију утврдили постојеће стање и израдили Конзерваторски пројекат. Спровођење конзерваторских мјера реализоваће се најкасније до априла 2019. године, у координацији са Надзорним органом, односно стручним лицем које смо ангажовали да обавља послове стручног надзора над извршеним радовима у пројекту.

Издавачка дјелатност

Број 37 Зборника *Бока* изашао је из штампе у јануару, а нови, 38. број закључен је и предат у штампу у децембру 2018. године. Од обнављања часописа након десетогодишњег прекида излажења до данас, објавили смо 18 бројева и одржали континуитет публиковања, првенствено захваљујући: уредницима, члановима Редакције, ауторима и рецензентима, који цијенећи његов немјерљив значај за културу, све ове године посвећено раде без накнаде. Последњи број садржи 6 оригиналних научних радова, 1 прегледни рад, 2 прилога, 2 чланка из категорије грађа и 2 приказа, на око 300 страница.

Објавили смо и *Билтен МСК Трг од књиге 2018*, који је у потпуности графички осавремењен. За ликовно рјешење био је задужен уредник Војислав Булатовић.

Онлајн издања ових публикација доступна су на нашем сајту у PDF формату.

Популаризовање Збирке

Популаризовање Завичајне збирке Боке Которске већ годинама уназад реализујемо кроз два основна модуса, организовањем културних програма са завичајном тематиком и представљањем у дигиталном формату (Дигитална колекција) на порталу Библиотеке.

Од књижевних програма са завичајном тематиком реализовали смо: 2 промоције 37. броја зборника *Бока* - на 16. МСК Трг од књиге и на Фестивалу књиге у Котору (Учесници: mr Зорица Чубровић, mr

Ђорђе Малавразић и Невенка Митровић, уредник) и представљање романа *Интимна представа / Ружица Васић* (Учесници: Ружица Васић и Маја Симоновић, драматург).

Поред материјала који смо дигитализовали у оквиру Пројекта, Дигитална колекција на порталу Библиотеке је током 2018. године обогаћена са 1315 страница грађе (*Житије / Герасим Зелић, Прилози за повјесницу Боке Которске. Св. 1 / Ристо Ковачић, Алманах: руски рукописни часопис, Молебан за болесне / рукопис Јосифа Троповића*).

Библиографско истраживање, прибављање и стручна обрада Збирке

На пословима физичке обраде фонда, уноса у електронску базу података, претраживања базе за потребе пружања информација, издавања, раздуживања и улагања грађе ангажован је један библиотекар, док сложеније стручне послове текућег и ретроспективног библиографског истраживања, претраживања за захтјевније упите корисника, селектовање назлова за дигитализацију, конзервацију и рестаурацију, осмишљавања модуса популаризације Збирке и др, обавља библиотекар савјетник (директор). Средства на овој позицији нијесу приходована годинама уназад, што онемогућава континуирано развијање овог сегмента дјелатности, а најбољи показатељ су статистички подаци за библиографско истраживање, прибављања и обраду фонда.

Фонд серијских публикација попуњава се искључиво поклоном и размјеном, а то је најчешћи вид прибављања и монографских публикација. Поклоном смо приновили 29 јединица серијских и 59 јединица монографских публикација. Куповином, највише на антикваријатима на Београдском сајму књига и откупом од завичајних аутора, приновили смо 33 јединице монографских публикација.

Што се тиче стручних чланака, у овој години селектовали смо само 20 радова, и то из зборника радова и других публикација из сопственог фонда јер нисмо били у могућности да се бавимо истраживањем фондова других библиотека (НБЦГ Цетиње, НБС Београд). Изузетак је селектовање чланака из дневних новина фонда Националне збирке Црне Горе „Ђ. Црнојевић“ где смо у неколико дневних посјета радили на изради press clipping-a. Број селектованих јединица је 742. Из дневних листова које набавља Библиотека селектовали смо 3260 чланака. Ситни библиотечки материјал приновљен је са 485 јединица грађе. Тренутно бројчано стање овог фонда је 14465 јединица. Број јединица које су физички обрађене и инвентарисане јесте 143, од тога 17 на страним језицима. У електронску базу података унесено је 249 записа (151 преузели из базе COBISS-a, 31 преузет ЦИП, а креирали 67). Картонирали смо 36 бројева новина и часописа.

Статистички подаци коришћења фонда говоре у прилог томе да је овај сегмент дјелатности неправедно ускраћен за финансијска средства која би нам омогућила да на још бољи начин одговоримо потребама корисника свих категорија који се баве проучавањем Боке Которске. На свакодневном нивоу имамо упите корисника којима пружамо брузу и потпуну информацију из ове области и обезбеђујемо коришћење литературе у читаоници. Издали смо укупно 20132 јединица грађе: 247 монографских публикација, 758 бројева серијских публикација и 19127 јединица press clipping-a. Обавили смо 10634 претраживања у бази БОКА. У депо смо уложили 20431 јединицу грађе.

РАД СА ДЈЕЦОМ И МЛАДИМА

Свијест о значају послања јавне библиотеке и библиотекара у културном и васпитно-образовном раду са дјецом и младима, обавезују нас да, без обзира на неадекватне услове, у неодговарајућем простору, без финансијских средстава и са недовољним бројем библиотекара ангажованим на овим пословима, знањем, инвентивношћу и великим ентузијазмом реализујемо квалитетне програме, које врло добро илуструју бројчани подаци. Програми су стручно осмишљени и конципирани у складу са савременим стандардима рада који се примјењују у свијету, увијек са циљем да се дјеци у најранијем узрасту понуди књига кроз игру, а надаље, кроз сложеније програме развија љубав преме књизи и потреба за читањем. У протеклој години реализовали смо следеће програмске активности за дјецу и младе:

- **Игром до књиге** - редовни програм Библиотеке за дјецу узраста до 8 година, одржава се суботом током школске године, изузев љетњег и зимског распуста и траје 45 минута. Реализовали смо 26 програма у којим је учествовало 366 малишана.
- **Читам, маштам, стварам** - редовни програм за дјецу узраста од 9 до 13 година, одржава се суботом током школске године, изузев љетњег и зимског распуста и траје 60 минута. Реализовали смо 26 програма у којим је учествовао 171 малишан.

Програми подразумијевају гласно и израјајно читање књижевног предлошка, примјереног њиховом узрасту, из дјела најзначајнијих домаћих и страних писаца за дјецу, како би подстицали машту, радозналост и љубав према књизи. Доживљај о прочитаном штиву дјeca исказују у разговору са вршњацима и библиотекарима, или на цртежу. Како би постигли што виши степен пажње библиотекари у програмима користе асоцијативне игрице, загонетке, питалице, брзалице, музичке композиције за дјецу и мелодичне и пријемчive композиције класичне музике.

Програмима је присуствовало 225 родитеља, а кориштене су 1993 књиге.

- **Први пут у библиотеци** - програм намијењен предшколцима и ученицима првих разреда основних школа, одржава се једном годишње у трајању од 45 минута, по договору са васпитачима старијих предшколских група ЈПУ *Наша радост* и са учитељима првих разреда основних школа. Предшколци и прваци долазе у Библиотеку у пратњи васпитача или учитеља, упознају се са правилима понашања у библиотеци и постају чланови Библиотеке. Бесплатно учање за њих важи до III разреда основне школе. Одржали смо 7 програма, а присуствовало је 218 малишана и 20 наставника.
- **Библиотека у посјети школама** - програм намијењен ученицима који због удаљености нијесу у могућности да организовано посјете Библиотеку (ОШ „Илија Кишић“, ОШ „Орјенски батаљон“, подручна одјељења школа ОШ „Дашо Павичић“ и ОШ „Милан Вуковић“). Програми се одржавају једном годишње и трају 45 минута. Ученицима представљамо Библиотеку, књижне збирке и услуге које им пружају библиотекари. Бесплатно учање за њих важи до III разреда основне школе. Одржали смо 2 програма, а присуствовало је 78 малишана и 5 наставника.
- **Часови лектире у Библиотеци** - програм намијењен нижим разредима основне школе и осмишљен у складу са школским програмом. Одржали смо 3 програма, а учествовало је 111 ученика и 5 наставника.
- **Часови у Библиотеци** – одржали смо 8 програма, а присуствовало је 193 дјече и 9 наставника.
- **Истраживачки пројекти у библиотеци** - одржали смо 10 часова, а учествовало је 50 ученика.
- **Читамо заједно** – програм за дјецу са посебним потребама из Дневног центра. Одржали смо 14 програма, а присуствовало је 107 малишана и 50 одраслих.
- **Мој пријатељ библиотекар** – одржали смо 8 програма, а присуствовало је 14 ученика.
- **Међународни дан књиге за дјецу**, 2 април – програму је присуствовао 41 малишан и 2 одраслих.
- **Међународни дан књиге и ауторских права**, 23. априла – у сарадњи са СМШ „Иван Горан Ковачић“ организовали смо 8. литерарни конкурс *Отвори књигу, отвори свијет*, намијењен ученицима I, II и III разреда средње школе. Учествовало је 26 ученика, који су имали право на бесплатно учање током текуће календарске године. Жири је одабрао три најбоља рада, а најуспјешнији ученици награђени су књигама. Награђени и похваљени ученици прочитали су своје радове у читаоници Библиотеке. Поводом обиљежавања овог значајног датума, у читаоници је одржан програм *У мени живе и Дон Кихот и Санчо Панса*, којем су присуствовали ученици основних школа „И. Кишић“ и „О. Батаљон“ и Радионица *Пут до књиге*, за ученике старијих разреда основних школа „М. Вуковић“ и „Д. Павичић“. Присуствовало је укупно 57 ученика и 5 наставника.
- На МСК *Трг од књиге 2018* једно вече посветили смо најмлађима. Организовали смо 3 програма, којима је присуствовало више од 200 посјетилаца.
- **Новогодишњи квиз за дјецу - Шта знамо о Ђеда Мразу?** - свечани програм у читаоници Библиотеке, намијењен дјеци редовних суботњих програма *Игром до књиге* и *Читам, маштам, стварам*. Дјеца су добила књигу на поклон уз позив библиотекара да у Новој, 2019. години читају још више. Приредби је присуствовало 57 малишана и 13 одраслих.
- **Међушколска сарадња у Библиотеци** – Ученици ОШ „О. Батаљон“ представили су свој први електронски зборник ученичких радова под називом „Да живи књига“, а гости су били ученици и наставници ОШ „И. Кишић“. У драмском програму у част књижевних великана Јована Стерије Поповића и Бранислава Нушића, ученици ОШ „Д. Павичић“ представили су се својим вршњацима из ОШ „М. Вуковић“. Одржали смо 3 програма, присуствовало је 97 дјече и 12 наставника.
- **Гостовање писца – Дејан Алексић** – присуствовала је 34 малишана и 12 наставника.

- Током школске године ученицима у Библиотеки нудимо помоћ при изради домаћих и семинарских радова.
- Према захтјевима и потребама за наше мале и младе кориснике континуирано реализујемо корисничке сервисе: *Позајми*, *Питайте библиотекара*, *Међубиблиотечка позајмица*, а средњошколцима нудимо обуку за претраживање електронске базе *COBISS*.
- У оквиру конверзационих програма намијењених дјеци предшколског узраста и основцима, *Књиге са којима се расте*, препоруке за читање објављујмо петнаестодневно на порталу Библиотеке, у рубрици *Дјечији кутак*.

У 2018. години реализовали смо укупно 117 програма, редовних или повремених, којим је присуствовало 1624 дјеце и 360 одраслих, а коришћено је 3010 књига.

КУЛТУРНИ ПРОГРАМИ И МСК ТРГ ОД КЊИГЕ 2018

У оквиру Дана руске духовности и културе у Херцег Новом, у суорганизацији Библиотеке и Туристичке организације Херцег Нови, у Галерији *Josip Bepo Benković* одржано је поетско вече *Пјесници Црне Горе у славу златног доба руске поезије*, у којем је учествовало осам пјесника из Црне Горе: Милутин Мићовић, Будимир Дубак, Милица Бакрач, Милица Краљ, Бећир Вуковић, Радомир Уљаревић, Вишња Косовић и Новица Ђурић, а на крају вечери наступио је Хор *Свети Сава*.

Истим поводом, у читаоници Библиотеке одржана је промоција књиге *Руси у Црној Гори*, приређивача Зорана Локтионова. О књизи су говорилиprotoјереј-ставрофор Гојко Перовић, ректор Цетињске богословије, mr Оливера Доклестић и аутор.

Поводом обиљежавања Свјетског дана књиге и ауторских права, уз подршку Секретаријата за културу и образовање Општине Херцег Нови, представили смо научну студију *Културно памћење тријанских Срба* др Миле Михајловић, успјешне оперске пјевачице, новинара и преводиоца, лауреата бројних награда за своја дјела историјског карактера. Ова књига награђена је „Златном значком“ Културно-просветне заједнице Србије и Наградом „Растко Петровић“.

Програм свечаног отварања МСК Трг од књиге 2018

- Бесједа на отварању – Ерленд Лу, норвешки писац
- *СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША* : поводом 140 година од смрти (Говори: академик Радомир В. Ивановић)
- *ДА ЛИ САМ СВУДА ГДЈЕ СУ МИ ТРАГОВИ...* – *Мика Антић* : поетско-музички програм (Учесници: Војислав Воја Брајовић, глумац и проф. др Урош Дојчиновић, гитариста)

Књижевни програми

- *КЊИЖЕВНИ СВИЈЕТ ЕРЛЕНДА ЛУА* (Учесници: Ерленд Лу, Јасна Новаков Сибиновић, уредница ИК Геопоетика и Радош Косовић, преводилац)
- *МАКСИМУМ /* Вида Огњеновић (Учесници: Вида Огњеновић и Гојко Божовић, главни уредник ИК Архипелаг)
- *СЕЋАЊЕ НА ЉУБАВ /* Јицак Бар Јосеф (Учесници: Јицак Бар Јосеф, Зоран Хамовић, главни уредник ИК Clio и Душица Стојановић Чворић, преводилац)
- *ЛУЗИТАНИЈА /* Дејан Атанацковић – НИН-ова награда за 2017. годину (Учесници: Дејан Атанацковић, проф. др Михајло Пантић и Горан Лакићевић, уредник ИК Бесна кобила)
- *СУНЦЕ ОВОГ ДАНА: писмо Андирију /* Владмир Пиштало – Награда „Григорија Божовић“ (Учесници: Владмир Пиштало и Ненад Шапоња, главни уредник ИК Агора)
- *РАЗГОВОРИ: знакови времена /* Ранко Павићевић (Учесници: Ранко Павићевић и Вида Огњеновић, књижевница и редитељка)
- *БОКА 37: зборник радова из науке, културе и умјетности* (Учесници: mr Зорица Чубровић, mr Ђорђе Малавразић и Невенка Митровић, уредник)
- *ИНТИМНА ПРЕДСТАВА /* Ружица Васић (Учесници: Ружица Васић и Маја Симоновић, драматург)
- *ИСПИТ КОД ПРОФЕСОРА МИЛОША Н. ЂУРИЋА /* Милован Витезовић (Учесник: др Зоран Живковић, уредник ЈП Завод за уџбенике Србије)
- *ПОЗИВНО ПИСМО СУНЦУ /* Борис Јовановић Кастел (Учесници: Борис Јовановић Кастел и Миша Мартиновић, књижевник)

- **ОТИСАК & ЗНАК** / Миле Грозданић (Учесници: проф. др Миле Грозданић, проф. др Ратко Божовић и Воислав Булатовић, новинар и графички дизајнер)

Дјечији програми

- **ДЈЕЦА ИЗ ХЕРЦЕГ НОВОГ** (Учесници: ученици и професори Музичке школе Херцег Нови)
- **БЛАГО НАМА С КЊИГРАЧКАМА** / Бранко Стевановић (Учесник: Бранко Стевановић, писац)
- **МАЧАК И ПЕТАО** : позоришна представа за дјецу – Пан театар (Играју: Оливера Викторовић, Елизабета Ђоревска, Стефан Ковачевић и Бојана Ђурашковић)

Музички програм

- **КЛАПА INCANTO** : концерт на затварању
- **МУЗИЧКЕ ТАЧКЕ**: Николина Пушара, проф. соло пјевања; Стеван Томашевић, проф. соло пјевања; Александар Бубања, проф. гитаре; Ђуро Познановић, проф. клавира; Линда Познановић, проф. клавира; Игор Новак, проф. виолончела

Пратећи програм

- **ПРОНАЂЕНО У ПРЕВОДУ** : књижевност, превођење, издаваштво : округли сто (Медијатор: Гојко Божовић; Учесници: Ерленд Лу, писац, Јицак Бар Јосеф, писац, Вида Огњеновић, књижевница и редитељка, Радош Косовић, преводилац, Душица Стојановић Чворић, преводилац, Биљана Исаиловић, преводилац, Марија Кривокапић, преводилац, Гојко Божовић, директор и главни уредник ИК Архипелаг, Зоран Хамовић, директор и главни уредник ИК Clio, Ненад Шапоња, директор и главни уредник ИК Агора, Јасна Новаков Сибиновић, уредник ИК Геопоетика, Мираш Мартиновић, писац, Никола Маловић, писац)
- **ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПРОДУКЦИЈЕ ИК АГОРА ЗРЕЊАНИН** : прес промоција (Учесник: власник и уредник Ненад Шапоња)
- **ХРАМОВИ И ВИЈЕКОВИ ЛУШТИЦЕ** / Никола Урдешић : прес промоција (Учесници: Никола Урдешић и Витка Вујновић, новинарка)

У ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег Нови, у суорганизацији са Секретаријатом за културу и образовање Општине Херцег Нови, а поводом обиљежавања значајног јубилеја, 100 година од завршетка Великог рата, представљен је роман *Године врана*, аутора Синише Ковачевића. О роману су говорили аутор Синиша Ковачевић и проф. др Гојко Тешић.

Поводом *Националног дана подизања свијести о библиотекама*, 5. октобра Херцегновска библиотека се укључила у програм обиљежавања, који је под слоганом *Читамо прошлост, пишемо будућност* организовала Централна универзитетска библиотека Црне Горе у оквиру Erasmus +, Мреже сервиса за подршку библиотечкој мрежи Западног Балкана кроз модернизацију библиотека и нивоа стручности и квалификација библиотечког особља у високошколским институцијама. Овим поводом свим студентима понудили смо бесплатан упис у Библиотеку.

Херцегновска библиотека учествовала је на манифестацији *Фестивал књиге Котор 2018* са два програма. У програму првог дана Фестивала, представили смо 37. број *Боке*: зборника радова из науке, културе и умјетности. О Зборнику су говорили мр Зорица Чубровић, члан редакције, мр Ђорђе Малавразић и Невенка Митровић, уредник. У изложбеном дијелу представили смо своју издавачку продукцију, која обухвата: часопис *Боку: зборник радова из науке, културе и умјетности* и двије едиције: *Регионална библиографија Боке Которске и Завичајна ризница*. Изложене су све књиге које је Библиотека објавила до сада: *Библиографија чланака бокељске периодике : 1874-1913. Књ. 2* (автори Невенка Митровић и Веселин Песторић), *Автобиографија протосинђела Кирила Цвјетковића и његово страдање за православље* (фототипско издање, 2004), *Путописна проза др Лазара Томановића* (2007), *Из Боке Которске* Сима Матавуља (2015), као и три наслова у суиздаваштву: *Медитеранска загонетка* Слава Стојковића (са ИП Нолит, 2008), *Бока : антропогеографска студија* Сава Накићеновића (фототипско издање, са ИК ЦИД, 2012) и *Српски магазин : годишњи часопис за 1896. и 1897.* (фототипско издање, са Манастиром Прасквица и предузећем Копирајт из Будве, 2013).

ФОНД И КОРИСНИЧКИ СЕРВИСИ

Ревизија фонда монографских публикација УДК група 8 (припремни послови)

Ревизија овог фонда представља најкомплекснији дио ревизије због великог обима јединица од којих се највећи дио издаје на коришћење ван Библиотеке. Припремни послови обављани су повремено током године, у отежавајућим условима, у смислу честих прекида усљед других редовних послова у Библиотеци, као и због смањења броја запослених. Публикације смјештене у Депоу 1 и пријемном одјељењу прегледају се de visu, сходно дефинисаној методологији рада, повлаче се јединице по

следећим категоријама: мултиплекати, дупликати, неактуелна грађа и оштећена грађа, а упоредо селектују и примјерци из категорије старе и ријетке књиге. За све повучене књиге сачињавају се спискови, за књиге селектоване за отпис примјењује се процедура отписа у базама података и књизи инвентара, а за мултиплекате који су измјештени у Депо 4 евидентира се промјена локације у бази података. Укупан број публикација којима је промијењено локацијско мјесто износи 1679. Издвојили смо укупно 252 публикације из категорије Стара и ријетка књига. Отписали смо 1353 публикације: 550 оштећених књига за стари папир и 803 мултиплеката које смо, сходно редовној законској процедуре, понудили и донирали најприје Националној библиотеци Црне Горе, а затим и осталим: Централној универзитетској библиотеци Црне Горе, Народној библиотеци „Радосав Љумовић“ из Подгорице, Библиотеци „Његош“ са Цетиња и разним институцијама у Црној Гори.

Принављање, обрада и уређење фонда

Основни фонд монографских публикација је током 2018. године обогаћен са укупно 1070 јединица грађе. Поклоном смо приновили 303 примјерка, од којих смо 17 одвојили за фонд мултипликата, односно неактуелне књиге. Како на позицији Куповина књига нијесмо приходовали средства, Одлуком о преусмјеравању средстава са позиције Сопствена средства опредијелили смо износ од 4.000,00 €, како се не би поновила 2016. година када су наши корисници, грађани Херцег Новог, ускраћени за нове наслове и комплетну актуелну продукцију. Куповином, повремено у току године, и набавком након Београдског сајма која је најобимнија, приновили смо 502 примјерка монографских публикација. И ове године искористили смо могућност да од закупа преосталих штандова на МСК *Трг од књиге*, на име компензације са издавачима приновимо још 265 примјерака.

Набавка подразумијева континуиран посао током године, праћење актуелне производије, претраживање каталога издавача, селекција грађе сходно расположивим финансијским средствима, израда спискова и обезбеђивање најбоље понуде од издавача и дистрибутера.

Редовни фонд серијских публикација приновљен је са 1921 јединицом: куповином 861, а поклоном 1060. Од културно-образовних институција добијамо углавном стручне часописе из области библиотекарства, књижевности, лингвистике и умјетности, а од 2018. године, у циљу рационализације трошкова, од Општине Херцег Нови преузимамо 4 наслова дневних новина. Приновљена грађа редовно се обрађује Физичка обрада приновљене грађе обавља се благовремено, као и унос у електронску базу података посредством система узјамне каталогизације из база COBISS.CG и COBISS.SR. Инвентарисали смо укупно 1309 јединица, а из поменутих база преузели 3328 записа монографских публикација. Картонирали смо 2797 бројева периодике.

Током године редовно смо улагали и дубински уазбучавали грађу, излучивали оштећене примјерке, мултипликате, неактуелну грађу, израђивали спискове за отпис, размјену, мултипликате. Уложено је укупно 55178 јединица монографских публикација и 3300 јединица серијских публикација, а комплетан фонд Легата Јелисавете Сање Суботић дубински је уазбучен. У 2018. години укупан обрт библиотечке грађе обухвата 60211 примјерака.

Корисници и кориснички сервиси

Увидом у дневну и мјесечну статистику (мјесечна статистика рада са корисницима, евиденција чланова Библиотеке, евиденција корисника Читаонице, реверси издате грађе...), коју запослени ажуарно воде, добили смо прецизне бројчане податке:

- корисници: учлајено 2311 корисника, од тога 1585 бесплатно; активни чланови Библиотеке 2699 (корисници који наше услуге користе у Библиотеци на период од неколико дана или користе наше електронске сервисе, нису обухваћени овом статистиком, али их редовно евидентирамо као кориснике услуга);

- **позајмни сервис**: евидентирано 13834 посјета активних корисника; издато укупно 37201 јединица библиотечке грађе (29990 ван Библиотеке, 6380 на пулту, 20350 у Читаоници, 481 јединица некњижне грађе – ЦД/ДВД); раздужено 43101 јединица библиотечке грађе;

- коришћење Читаонице и бесплатног интернета: 441 корисник стручне и референсне литературе, дневне штампе, серијских публикација, фонда Завичајне збирке, публикација из Националне библиотеке Црне Горе обезбиђењених путем сервиса *Међубиблиотечка позајмица*; 147 корисника користили су бесплатан приступ интернету;

- сервис **Питајте библиотекара и остали захтјеви**: 43 захтјева, у виду попуњеног електронског обрасца, или мејлом; пружено је 3165 информација корисницима у Библиотеци или телефоном као

одговор на мање сложене упите, а преко 10000 стручних и научних информација за потребе истраживачког рада за различите категорије корисника; 66 корисника обучили смо за претраживање електронских база података; 1803 корисника упознали смо са услугама и сервисима које Библиотека пружа;

- **сервис Међубиблиотечка позајмица:** упутили смо 7 захтјева за позајмицу и скенирање грађе НБЦГ „Ђ. Црнојевић“, преузели 10 публикација за наше кориснике, извршили 4 повраћаја позајмице; 1 захтјев и 1 повраћај грађе Библиотеци за слијепе Црне Горе, која је доставила 26 звучних књига за наше кориснике;

- **претраживање:** за помоћ корисницима при изради домаћих задатака, презентација и плаката за школу, семинарских, матурских и дипломских радова, односно радова за постдипломске и докторске студије, стручне и научне радове, обавили смо 20632 претраживања у бази BIBLIO, у бази COBISS 19007 и 1134 тематска претраживање.

- **копирање и скенирање за потребе корисника:** 1229 стр.

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ

Стручно усавршавање јесте право али и законска обавеза свих запослених. У зависности од радног мјеста и сложености послова које обављају, запослени су дужни да редовно прате нове прописе и правилнике из струке и стручну литературу, да се информишу о стручним семинарима, радионицама, предавањима и сл, а Библиотека, у складу са потребама и Програмом рада, дужна је да им омогући присуство. Такође, један од сегмената дјелатности Библиотеке, као културног средишта локалне заједнице јесте да омогући услове за опште културно образовање и информисање и учествује у општем и информатичком образовању грађана.

У јуну је у читаоници Библиотеке одржана Радионица на тему *Информациона и медијска писменост у школи и раду са корисницима у библиотеци*, као наставак пројекта Националне библиотеке Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ Цетиње, UNESCO Партиципација 2016-2017 "ИМП - Стратегија и пракса за углед". Радионицу су припремиле и водиле библиотекарке Мила Петијевић и Драгана Вуковић, а присуствовало је петнаесторо полазника – библиотекари херцегновске библиотеке, библиотекари и професори СМШ „Иван Горан Ковачић“ и свих основних школа из Херцег Новог. Полазници су се упознали са могућностима и практичним примјерима спровођења информационог и медијског описмењавања у раду са корисницима у Библиотеци, размијенили искуства у раду са дјецом, упознали се са концептима отвореног приступа информацијама, ауторским правима и фер коришћењем информација.

У Националној библиотеци Црне Горе одржана је дводневна Међународна конференција библиотекара, архивиста и музеолога „MONTENEGRO – Libraries, Archives and Museums – LAM 2018“. Радове је изложило 33 учесника, библиотекара, архивиста и музеолога из Црне Горе, Србије и Хрватске, на теме: улога баштинских институција у промоцији културне баштине; чување и заштита библиотечке, архивске и музејске грађе; трендови и могућности нових корисничких услуга; сарадња и повезивање баштинских установа... В. д. директора, Невенка Митровић, библиотекар савјетник, представила је рад: *Дигитална библиотека ЈУ Градска библиотека и читаоница Херцег Нови: комплетирање, чување и промоција завичајне културне баштине*.

Ове године троје запослених (библиотекар савјетник, библиотекар и виши књижничар) присуствовало је Београдском сајму књига. Боравак на Сајму подразумијева цјелодневне обиласке штандова издавача, упознавање са актуелном продукцијом белетристике и стручне књиге, прикупљање каталога за израду спецификације за годишњу набавку књига, посјете антикваријатима, претраживање и одабир за куповину, присуствовање стручним предавањима и књижевним промоцијама. Боравак у Београду искористили смо и за присуствовање на Међународној Конференцији „Каква нам библиотека треба?“, у организацији мреже културних центара земаља Европске Уније (EUNIC): Институт Сервантес, Гете Институт, Француски институт, Италијански институт за културу и Аустријски културни форум. Конференција је одржана у Народној библиотеци Србије. Учествовали су еминентни стручњаци из европских земаља, Шпаније, Немачке, Аустрије, Италије, Француске и Србије, у оквиру два панела, на следеће теме: *Савремена библиотека: корисници у фокусу и Савремена библиотека: библиотечке услуге у фокусу*. Присуствовање Конференцији је била јединствена прилика да се упознајмо са примјеном нових достигнућа и добре праксе у библиотеци у раду са корисницима и пружању услуга. Посетили смо и 13. Међународни сајам књига и образовања у Подгорици и упознали се са актуелном црногорском издавачком продукцијом.

МАТИЧНА СЛУЖБА

Матичну дјелатност реализујемо кроз редован годишњи обилазак библиотека из своје надлежности, а током године нудимо стручну помоћ и сарадњу (рад са дјецом, кроз организовање индивидуалних и групних посјета ученика, организовање литературног конкурса, инструкције за обраду и смјештај грађе...). У договору са директорима школа и школским библиотекарима, у децембру 2018. матични библиотекар обишао је 4 библиотеке основних школа са подручја општине и СМШ „Иван Горан Ковачић“. У току дводневне посјете школама, Записником смо констатовали затечено стање библиотека (кадар, фонд, опрема...), а посјети је претходило прикупљање неопходне документације: статистички подаци и извјештај о раду за претходну школску годину и план за текућу. Комплетан извјештај доставили смо Матичној служби НБЦГ „Ђ. Црнојевић“.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

У 2018. години, сходно *Правилнику о спровођењу набавки мале вриједности*, реализовали смо више поступака набавки путем непосредног споразума:

- куповина књига (сукцесивно);
- куповина новина (сукцесивно);
- набавка канцеларијског материјала (сукцесивно);
- услуге штампања часописа *Бока* бр. 37;
- набавка средстава за хигијену (сукцесивно);
- набавка производа за потребе послужења (сукцесивно);
- куповина авио карата (сукцесивно);
- куповина рачунара (сукцесивно);
- куповина пројектора и пратеће опреме;
- услуге штампања материјала за *Трг од књиге* 2018. године;
- услуге смјештаја (МСК *Трг од књиге* 2018. године);
- услуге обавезног осигурања у послених.

Сходно Закону о јавним набавкама, за потребе спровођења поступака јавних набавки иссрпно смо истраживали тржиште, припремали спецификације, редовно водили прецизне евиденције, обављали службену комуникацију електронски и путем телефона.

Управи за јавне набавке Црне Горе благовремено смо доставили План јавних набавки за 2018. годину и сагласност надлежних из Општине на план, Годишњи извјештај за 2017. годину и Евиденцију података о кршењу антикорупцијских правила за 2018. годину.

ТЕКУЋЕ ОДРЖАВАЊЕ

Како смо на овој позицији приходовали средства у минималном износу, нијесмо реализовали планиране радове: уређење ентеријера и опремање двије радне просторије (канцеларијски мобилијар), реконструкција тоалета и израда плакара, реконструкција расвјете у цијелом објекту, поправка и фарбање шкура, замјена оштећених прозора. Такође, нијесмо реализовали ни куповину планиране опреме: (мултибилиц MUCUBE 90, коцка за фотографисање, Lstolite Ray D8 C5600 SET 2 x расв. тијело + 2 статива), 1 десктоп рачунар, 6 софтвера (4 Microsoft office, 2 Windows). Неизмирене обавезе на овој позицији односе се на редован годишњи сервис противпожарног и противпровалног система заштите, сервис централног гријања и атест за струју, контролу противпожарних апаратова и мање поправке клима уређаја и копир апаратова, замјену дијела мобилијара (клуб сто и столице) за једну канцеларију. Од опреме купили смо лаптоп рачунар, а из средстава МСК *Трг од књиге* лаптоп рачунар, пројектор и платно.

САРАДЊА

Од посебног значаја за Библиотеку у смислу унапређења дјелатности било је успостављање сарадње са Народном библиотеком „Стефан Првовенчани“ из Краљева, која слови за једну од најзначајнијих народних библиотека у Србији. У читаоници Библиотеке, у присуству секретара за културу и образовање Општине Херцег Нови потписали смо протокол о сарадњи дviјe библиотеке, коју планирамо кроз размјену културних програма и искустава у раду на Завичајној збирци, издавачкој дјелатности, дигитализацији, програмима рада са дјецом и младима, односно сегментима по којима су обије библиотеке препознатљиве у струци. Овом приликом, познати дјечији писац, Дејан Алексић, интерактивним програмом у читаоници Библиотеке представио се полазницима дјечијих програма, а у

Галерији „Јосип Бепо Бенковић“ представљена су два програма краљевачке библиотеке: изложба *Стефан Првовенчани у књижевности и историографији* (Учесници: Ивана Хренко, аутор изложбе и историчар др Милош Ковић) и издавачка дјелатност Библиотеке: часопис за књижевност, науку и културу *Повеља* и четири едиције *Поезија данас*, *Посед поетике*, *Звоник* и *Зборник* (Учесници: Ана Гвозденовић и Дејан Алексић, уредници).

Од библиотека у региону, већ дуже вријеме сарађујемо и са Народном библиотеком Србије, која нам је ове године понудила сарадњу у виду размјене књига. Из каталога њихових издања одабрали смо око 150, и понудили попис наслова мултипликата. Са сродним институцијама у Црној Гори имамо веома успешну дугогодишњу сарадњу у смислу реализације корисничких сервиса, организовања разних програма, рада на пројектима, свакодневне комуникације са колегама и размјене искустава, прије свих са Националном библиотеком Црне Горе, Централном универзитетском библиотеком, Библиотеком за слијепе Црне Горе...

У сарадњи са Невладином фондацијом Грађанска алијанса из Подгорице, а у циљу прикупљања књига за библиотеке државних институција, Завод за извршење кривичних санкција ЗИКС Спуж и Центар „Љубомић“, установа социјалне и дјечије заштите, Библиотека је донирала преко 550 наслова из фонда мултипликата. Значајан број примјерака донирали смо НВО „Друштво пријатеља Библиотеке Његош“ из Никшића (218), а Српској православној цркви општини Љубиње око 50 наслова серијских и монографских публикација.

Изузетан значај за свеукупну дјелатност и промоцију Библиотеке, у 2018. години имала је успешна сарадња са: НБЦГ „Ђурђе Црнојевић“ Цетиње, ЦУБЦГ Подгорица, Библиотеком ЦАНУ, Библиотеком за слијепе ЦГ и другим библиотекама у Црној Гори и окружењу, великим бројем издавача, писаца, књижевних критичара, музичара и глумца из Црне Горе и окружења, школама са територије општине Херцег Нови, службама и представницима оснивача Општине Херцег Нови, Туристичке организације Херцег Нови и Министарства културе Црне Горе.

ОСТАЛИ ПОСЛОВИ

Како Библиотека нема систематизовано радно мјесто за опште, правне, административне и благајничке послове, директор, библиотекари и виши књижничар обављају исте, на штету стручних послова које њихово радно мјесто подразумијева. Из године у годину, увећава се обим послова из области ван библиотечке струке, али у вези са законским обавезама које се односе на Библиотеку, као јавну установу чији је оснивач Општина. Ово представља велики проблем за редовно обављање дјелатности, јер запослени велики дио радног времена троше за припремање одговора на разноврсне типове захтјева, израду разних дописа, извјештаја, попуњавање табела... Број и структура запослених мањи је од неопходног и за реализација већ постојећих сервиса, а развијање нових, у датим кадровским и финансијским могућностима, није могуће.

У 2018. години, тројчана Комисија из редова запослених (директор – библиотекар савјетник, библиотекар и виши књижничар) израдила је Предлог Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, који смо доставили Оснивачу на увид и добијање сагласности. Благовремено смо сачинили, усвојили и доставили надлежним органима: Програм рада Библиотеке за 2018, Финансијски план Библиотеке за 2018, Извјештај о раду Библиотеке за 2017, Финансијски извјештај Библиотеке за 2017, кварталне финансијске извјештаје, Финансијски план МСК *Трг од књиге 2018*, Финансијски извјештај МСК *Трг од књиге 2018*, Извјештај о спровођењу Плана интегритета, Упитник процјене ефикасности и ефективности Плана интегритета, План интегритета, Извјештај о спровођењу Плана оптимизације, Годишњу евиденцију покретне и непокретне имовине, Извјештај јавних набавки..., а свим субјектима који су послали захтјеве за слободан приступ информацијама одговорили смо у законском року. Такође, сви чланови управљачких и стручних тијела (Савјет Библиотеке, Издавачки савјет, Редакција зборника *Бока*, Програмски Савјет МСК *Трг од књиге*, Извршни одбор МСК *Трг од књиге*, повремене и привремене комисије и радна тијела...) савјесно и благовремено су обављали послове из своје надлежности.

